

Handläggare
Håkansson Katarina

Datum
2017-11-13

Diarienummer
UBN-2017-5056

Utbildningsnämnden

Svar på initiativ om systematiskt kvalitetsarbete

Förslag till beslut

Utbildningsnämnden föreslås besluta

att med beskrivningen i ärendet anse förslaget besvarat, samt

att ge förvaltningen i uppdrag att låta göra en extern genomlysning av modellen för kvalitetsarbete i syfte att undersöka om det behövs kompletteringar för att bättre styra utbildningen mot de nationella målen.

Bakgrund

Alliansen i utbildningsnämnden väcker i skrivelse den 19 juni 2017 en fråga om det systematiska kvalitetsarbetet i utbildningsförvaltningen. Enligt skrivelsen rör frågan nödvändigheten i att snabbt få till stånd en kvalitetssäkrad analys på central nivå rörande varför Uppsala underpresterar resultatmässigt i skolan. Alliansen i Uppsala efterfrågar såväl ekonometriska analyser – vilka ringar in problemet på en övergripande kommunnivå och relaterar Uppsalas resultat till SCB:s totala statistikurval i riket – som gedigna kvalitativa analyser av de skolenheter som påvisar brister.

Alliansen föreslår att utbildningsnämnden beslutar

att uppdra till utbildningsdirektören att inrätta en central analysenhet inom utbildningsförvaltningen med uppdraget att både beskriva och förklara Uppsalas resultat i förskolan, grundskolan och gymnasieskolan.

att uppdra till utbildningsdirektören att särskilt beakta att den centrala analysenheten inom utbildningsförvaltningen tillämpar såväl avancerade kvantitativa metoder som avancerade kvalitativa metoder i sitt arbete.

att uppdra till utbildningsdirektören att säkerställa att kvaliteten på rapporterna från analysenheten inom utbildningsförvaltningen håller samma analytiska nivå som exempelvis rapporterna från Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering (IFAU) samt Riksdagens Utredningstjänst (RUT).

Föredragning

Utbildningsförvaltningen instämmer i att kvalitetsarbetet i förvaltningen behöver utvecklas och har därför utarbetat nya rutiner och arbetssätt inför hösten 2017. Syftet är att förstärka det systematiska kvalitetsarbetet på varje enhet liksom på huvudmannanivå¹ genom att länka samman resultat och analys för respektive ansvarsnivå. Syftet är också att skapa en systematik som följer den ansvarsfördelning mellan lärare, skolledare och huvudman som anges i skollag och läroplaner.

För att alla nivåer ska kunna ta sitt ansvar för det systematiska kvalitetsarbetet och säkerställa en god resultatuppföljning, behöver såväl respektive förskole- och skolenhet som huvudmannanivån kunskap om sin resultatutveckling – både i relation till sig själva och i relation till andra enheter och kommuner. Huvudmannen behöver därtill säkerställa att analyser har gjorts på varje enhet och kunskap om vad dessa analyser resulterat i.

Pågående utvecklingsarbete i förvaltningen

Från och med hösten 2017 redovisar varje förskole- och skolenhet årligen en analys utifrån frågor som är likartade för alla skolformerna och gemensamma för alla enheter i skolformen. Frågorna handlar till exempel om vilka som är de viktigaste slutsatserna av årets resultat, hur man förklarar resultaten, vilka insatser under året som har givit störst effekt samt vilka de viktigaste utvecklingsområdena är. Utbildningsförvaltningens enhet för analys och uppföljning tillhandahåller kvantitativa statistiska underlag för att stödja skolledarna och frigöra tid för de kvalitativa analyser som varje enhet, enligt skollagens ansvarsfördelning, behöver genomföra. Underlagen syftar till att ge stöd för analysarbetet på enhetsnivå och ska underlätta jämförelser över tid och jämförelser med andra skolor.

Redan idag sker analys av processer och resultat i förskolor och skolor. Man gör prognoser och utifrån prognoserna ska åtgärder vidtas under pågående år så att arbetet blir proaktivt istället för reaktivt. Det har hittills på övergripande nivå inte funnits någon tydlig åtkomst av kunskap från enheterna. Med en ny webbportal kommer nämnden mer lättillgängligt kunna ta del av aktuell resultatinformation och enhetsanalyser.

Underlaget från de olika förskole- och skolenheterna är bärande för den sammanställning och analys som kommer att redovisas till nämnden för varje skolform. I den ska finnas både kvantitativa och kvalitativa analyser som görs i samarbete mellan respektive skolformsavdelning och enheten för analys och uppföljning. Nämnden har därmed bredvid Mål och budget ett underlag från verksamheterna som grund för prioriteringar och åtgärder i kommande års verksamhetsplan.

¹ Med huvudman menas i texten utbildningsnämnden samt den del av utbildningsförvaltningen som arbetar på kommunövergripande nivå.

Genomlysning av modell för kvalitetsarbete

Barns och elevers kunskapsutveckling påverkas i första hand av arbete och insatser som sker på varje förskola och skola. För att påverka kunskapsutvecklingen behöver såväl förskollärare/lärare enskilt som förskolechef/rektor tillsammans med personalen, genomföra kvalitativa analyser kring vad i enhetens verksamhet som påverkar och orsakar resultaten. Om utvecklingsarbetet ska nå de förväntade effekterna är det viktigt att alla berörda är delaktiga i genomförandet och att det systematiska kvalitetsarbetet är en integrerad del av det dagliga arbetet. Kvalitativa analyser på skolnivå/förskolenivå är avgörande för att kunna arbeta proaktivt och till exempel anpassa undervisningen eller organisationen under pågående läsår för att möta elevernas behov. Återkoppling på resultat från central huvudmannanivå kan komplettera men inte ersätta den analys som måste ske på varje förskola och skola för att snabbt kunna påverka verksamheten.

Med ovanstående sagt kan huvudmannen ytterligare behöva vidareutveckla sitt analysarbete för att förstärka både den beskrivande resultatredovisningen och de förklarande analyserna av utfallet. Utbildningsförvaltningen föreslår därför att det genomförs en extern genomlysning av nuvarande modell för det systematiska kvalitetsarbetet. Syftet är att undersöka om modellen eventuellt behöver kompletteras för att bättre styra utbildningen mot de nationella målen. Speciellt bör belysas möjligheter att förstärka arbetet med att förklara kommunens resultat både på huvudmannanivå och på skolnivå. Målet är att nämndens systematiska kvalitetsarbete ska stödja prioriteringar av effektiva insatser och resursfördelning.

Utbildningsförvaltningen

Birgitta Pettersson
Utbildningsdirektör

Uppsalas systematiska kvalitetsarbete i skolan och förskolan

Uppsalas skolresultat fortsätter att släpa efter på aggregerad nivå samt på vissa skolenheter. Effekten blir att många elevers potential inte tas tillvara, vilket har allvarliga konsekvenser för såväl den enskilde som samhället i stort. Samtidigt har Utbildningsnämnden i två års tid avstått ifrån att vidta särskilt prioriterade åtgärder med anledning av nämnda underprestation – trots att Alliansen i Utbildningsnämnden presenterat åtskilliga förslag på hur situationen snabbt kan förbättras utifrån det samlade kunskapsläget.

Mot bakgrund av debatten i kommunfullmäktige den 29 maj 2017 – och mot bakgrund av EU kommissionens redovisning av erfarenheterna från Estland, Irland och Österrike – föreslår Alliansen i Utbildningsnämnden på nytt att Utbildningsnämnden beslutar:

- att** uppdra till Utbildningsdirektören att inrätta en central analysenhet inom Utbildningsförvaltningen med uppdraget att både *beskriva* och *förklara* Uppsalas resultat i förskolan, grundskolan och gymnasieskolan.
- att** uppdra till Utbildningsdirektören att särskilt beakta att den centrala analysenheten inom Utbildningsförvaltningen tillämpar såväl avancerade *kvantitativa metoder* som avancerade *kvalitativa metoder* i sitt arbete.
- att** uppdra åt Utbildningsdirektören att säkerställa att kvaliteten på rapporterna från analysenheten inom Utbildningsförvaltningen håller samma analytiska nivå som exempelvis rapporterna från Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering (IFAU) samt Riksdagens Utredningstjänst (RUT).

Historiskt sammanhang

Frågan som Alliansen väcker rör nödvändigheten i att snabbt få till stånd en kvalitetssäkrad analys på central nivå rörande *varför* Uppsala underpresterar resultatmässigt i skolan. Alliansen i Uppsala efterfrågar såväl *ekonometriska analyser* – vilka ringar in problemet på en övergripande kommunnivå och relaterar Uppsalas resultat till SCB:s totala statistikurval i riket – som gedigna *kvalitativa analyser* av de skolenheter som påvisar brister. Nyligen rapporterades nya data på området in från skolenheterna som nu behöver analyseras på bästa sätt.

Bedömning

Alliansens samlade bedömning är att Uppsala inte har råd att vänta med frågor som rör det systematiska kvalitetsarbetet om Uppsala ska kunna säkerställa kvalitetsarbetet redan hösten 2017, då det föreslagna arbetet tar minst tre månader att genomföra i praktiken. Alliansen i Uppsala beklagar att den nuvarande politiska majoriteten har förhalat nämnda arbete i drygt två år, vilket bidragit till att många elever nu lämnat skolan med bristfälliga kunskaper och erfarenheter – något som vi under dessa två år skulle kunna ha förhindrat.

Alliansens föreslagna reformer (se att-satserna ovan) utgår ifrån det samlade kunskapsläget på området och har kvalitetssäkrats av analytiker och forskare vid RUT, IFAU, The London School of Economics and Political Science (LSE) samt Uppsala universitet (UU). Alliansens föreslagna reformer syftar till att avlasta lärare och rektorer med vissa arbetsuppgifter – som med fördel kan utföras bättre på en central nivå – så att lärare och rektorer får mer tid för sina kärnuppgifter samt en bättre

arbetsmiljö (= attraktiv arbetsgivare i praktiken). Föreslagna reformer syftar även till att snabbt upptäcka problem i skolan och förskolan så att effektiva och forskningsförankrade insatser snabbt kan sättas in.

Alliansen uppfattade att Socialdemokraterna – under debatten i kommunfullmäktige den 29 maj 2017 – äntligen öppnade upp för nämnda reformer inom skolans område under den debatt som rörde just skolans och förskolans systematiska kvalitetsarbete. Alliansen i Uppsala ser därför mycket fram emot att snabbt kunna få nämnda reformer på plats, så att Uppsala kommun på allvar kan ta upp arbetet mot den nämnda underprestationen. Vår förhoppning är även att Uppsala, genom nämnda reformer, ska kunna inspirera andra kommuner att gå samma väg och på så vis varaktigt höja skolresultaten – något som skulle bidra till att i grunden utveckla svensk skola.

Uppsala den 19 juni 2017

Alliansen i Utbildningsnämnden

Christopher Lagerqvist (M)

Anna Manell (L)

Unn Harsem (C)

Martin Wisell (KD)